

Tar Carl Arnold tilbake

Lars Flydal

lars.flydal@vl.no

22 310 414

– Carl Arnolds klavermusikk vitner om en humorfylt og godhertet personlighet, sier pianist Torleif Torgersen.

Han har spilt inn klavermusikk av tyskeren som ble en viktig skikkelse i norsk musikkliv på 1800-tallet.

Livsglede. Komponisten Carl Arnold kom fra fattige kår, som uekte barn av tjenestefolk.

– Med en oppvekst som barnehjemsbarn kunne man forvente noe mer melankolsk og mollstemt. Jeg finner det lyriske og ettertenksomme, men grunn-tonen er livsglede og munterhet, forteller Torgersen.

Arnold ble født inn i overgangperioden mellom klassisisme og romantikk, men rev seg aldri helt løs fra inspirasjonen fra Mozart, Hummel og Schubert.

På ville veier. – Men han har helt klart sitt originale tone-språk, jeg vil påstå at han i noen henseender foregriper Chopin, som han så vidt møtte da de spilte på samme konsert i Polen. Oppflasket med wiener-klassisisme, skjønte han seg ikke på Schumann, som han mente var på ville veier. Han hadde også problemer med Mendelssohn, og kunne ikke fordra Wagner. Men i all sin raushet brukte han Wagners musikk i sitt virke som komposisjonslærer for blant an-

CARL ARNOLD

Komponisten Carl Arnold ble født i Neunkirchen i Tyskland i 1794. Fikk pianoundervisning av sin far som døde da Carl var 11 år. Ble senere adoptert av Mozarts forlegger, Andre, og fikk musikkundervisning av Mozarts kolleger og elever. Turnerte over hele Europa som klavervirtuos. Kom til Christiania i 1848 og ble i Norge resten av livet. Startet komposisjonsskole, ledet Det Philharmoniske selskap og var organist i Trefoldighetskirken i 30 år.

dre Kierulf og Svendsen, forteller Torgersen.

Arnold kom til Norge midt i oppvåkningen av det nasjonalromantiske. Med sin solide utdannelse og bakgrunn fra det kontinentale musikkliv var han en viktig bidragsyter for fremveksten av norsk musikk.

Viktig påfyll. – Carl Arnold gjødslet norsk musikkliv med sine impulser fra kontinentet og sin solide musikkfaglige bakgrunn. En komponist som Kierulf hadde folkemusikken i hjertet, men fikk viktig påfyll i det formessige fra tyskeren som alltid oppmuntret unge komponister til å gå sine egne veier, sier Torgersen.

Musikken er spilt inn på Torgersens eget hammerklaver fra 1830 og han understreker viktigheten av å bruke originalinstrument.

– Musikken er skrevet for dette ekstremt lettspilte instrumentet, – og kan bli kjedelig på et Steinway-flygel. Bruken av hammerklaver er helt avgjørende, – og gir det lille ekstra som skal til for å puste liv i musikken, mener Torgersen som prøver å til-

nærme seg datidens fremførelsespraksis.

Gjør levende. – Jeg tar meg friheter og prøver å levendegjøre musikken slik den i utgangspunkt inviterer til, avslutter han.

Pianist Torleif Torgersen har spilt inn Carl Arnolds klavermusikk.

Foto: Paul Bernard

«Carl Arnold gjødslet norsk musikkliv med sine impulser fra kontinentet»

Torleif Torgersen

KLASSISK: HER STARTER DU

■ Anbefalt av Olav Egil Aune

CD KLASSISK

Johann Sebastian Bach
Magnificat. Missa BWV 235
Carlos Mena, Maria Keohane
m.fl., Ricercar Consort,
dir: Philippe Pierlot
Mirare MIR 102/Naxos Norway

En perle av en kirkemusikalsk utgivelse, som viser hvor dansende og mykt et Magnificat til Marias ære kan gjøres.

CD KLASSISK

Wolfgang Amadeus Mozart
Symfoni nr. 38 – 41
Scottish Chamber Orchestra,
dir: Sir Charles Maccarras
Linn Records CKD 308/
Naxos Norway

Mozart på sitt sterkest, vakreste og aller best spilte. En sikker vinner av Gramophone Record Award i fjor.

CD KLASSISK

Franz Liszt
Pianokonsert nr. 1 og 2. Sonate i h moll. La lugubre Gondola. Funéailles.
Krystian Zimmerman (piano),
Boston Symphony Orchetra,
dir: Seiji Ozawa
Deutsche Grammophon
477 9697/Universal

Neste måned feires 200 årsjubileet fra Franz Liszts fødsel. Dette er en av de aller beste måtene å feire han på.

CD KLASSISK

Anton Bruckner
Symfoni nr. 9.
Staatskapelle Dresden,
dir: Fabio Luisi
Sony 88697299642/Sony BMG

Den store Bruckner-dirigenten Günter Wand sa at «Bruckners musikk er mitt gudsbevis». Her er en ny versjon av den store.

CD KLASSISK

Arvo Pärt
Kanon Pokajanen
Estiske filharmoniens
kammerkor, dir: Tonu Kaljuste
ECM New Series 1654/55/
Musikkoperatørene

Ingen samtidskomponist har noen gang fanget et så stort publikum som Arvo Pärt. Hans inderlighet og åndelighet slår hardt.

«Når den lydhøre og på aller beste vis virtuose pianisten Torleif Torgersen denne uken stiller med Carl Arnolds pianomusikk på CD, bør det være fest i Norge»

Fest i Norge

■ Anmeldt av **Olav Egil Aune**

olav.egil.aune@vl.no

22 310 432

Den tyske komponisten og pianovirtuosen Carl Arnold, da 54 år gammel, kom i 1848 til Christiania og ble mottatt med sånn begeistring at publikum ikke slapp taket. Han stanset her, hentet familien og slo seg ned for godt. Det ble 25 intense og entusiastiske år – han ledet *Det Philharmoniske Selskab*, han kjempet som medlem av Stortingets stipendiekomité for en offentlig musikk-skole i byen, han stiftet Christianias første organist- og komposisjons-skole, han underviste og ga «fat-tige», men talentfulle studenter (Halfdan Kjørulf, Otto Winter-Hjelm og Johan Svendsen, blant andre) gratis undervisning. Og han var organist i Trefoldighetskirken i 15 år. Det var antakelig her den store, norske musikken startet?

Suste rundt. Carl Arnold turnerte rundt omkring i Europa – Berlin, Warszawa og St. Petersburg særlig – hvor han spilte publikum til jubel. Han møtte Carl Maria von Weber og Heinrich Heine, og for alt man vet – og antakelig – var niåringen Frederic Chopin til stede da Carl Arnold arrangerte 24 søndagskonserter (!) i Warszawa. Det går kanskje an å si at Carl Arnold foregrep Chopin i små porsjoner. Mens Beethoven, som han hørte og som han ble mektig imponert av, og Mozart, var tidssikre inspirasjonskilder.

Før Norge. Når den lydhøre og på aller beste vis virtuose pianisten Torleif Torgersen denne uken stiller med Carl Arnolds pianomusikk på CD, bør det være fest i Norge. Og er det ikke, så blir det. For muntre musikk fra sjelens innerste irrganger, skal en lete etter – i hvert

CD KLASSISK

Carl Arnold
Pianoverker
Torleif Torgersen (fortepiano)
Simax PSC 1305/
Musikkoperatørene

Torleif Torgersen er en smilende eminent pianist, den perfekte.

fall i vårt steinete, tåkete land. Nå skal det sies at det meste av det var skrevet før han kom til Norge, men han brakte det med seg – og det ble del av oss. Torgersen er en smilende eminent pianist, den perfekte. Velsignet fri i foredraget og med skarpt blick inn i tonematerien – perlende friskt.

Tillitsmann. Hvis komponisten er en slags tillitsmann i vårt

Komponist Carl Arnold kom til Norge i 1848 og ble her til han døde i 1873. Arnold var med på å legge grunnlaget for utviklingen av den norske nasjonalromantikken.

«Carl Arnold holdt fast i sitt, han var ingen musikkens turist, som valgte nytt på nytt. Han var i det store og hele heller ikke den slags musiker som dyppet teposen igjen og igjen»

mellomværende med tiden, er Arnold en slik en. Han er sin tid, og han tolker den. Sånn sett var han ingen stor nyskaper, og – skjebnesvangert for ham selv – likte han heller ikke de tonene som var i ferd med å brøyte seg fram i Europa, Wagner for eksempel. Han ble et eller annet midt i mellom. Men den plasen skal også fylles, og det gjorde Carl Arnold godt. Og med munter mine.

Ingen turist. Det er god grunn til å starte der platen starter – med *Rondo for pianoforte over den norske folketonen «Stusle Søndagskvelden»* (slett ikke så stusselig som det høres ut, når Arnold tar i den) og den lille *pianosonaten i A dur*, har klinger essensen. Den runde, fine, lettflytende klangen i fortet pianoet, er som skapt for Torgersens tanker og milde virtuoseri. Og definitivt for Carl Arnolds. Arnold holdt fast i sitt, han var ingen musikkens turist, som valgte nytt på nytt. Han var i det store og hele heller ikke den slags musiker som dyppet teposen igjen og igjen.

Ta det som det er. Hver for seg er tonene små, levende gnister av uttrykk, så lenge de varer.

DET NORSKE
BLÅSEENSEMBLE
Anno 1734

Tango for 3

Usannsynlige kombinasjoner av James Bond/ABBA/Grieg etc. og tango med skikkelig humor og spilleglede!

Sverre Indris Joner, Per Arne Glorvigen, Odd Hannisdal & Steinar Haugerud
20. okt.: Oslo & 21. okt.: Halden

Blodgiverkonsert

Et samarbeid med Røde Kors og Blodbanken: Arve Tellefsen, Rein Alexander, Knut Nærum, Børge Are Halvorsen m.fl.

4. nov.: Fredrikstad & 6. nov.: Oslo

Bob Dylan - messe:

Dylans sakrale verker med kor, orgel og gitar: Eivind Aarset, Kåre Nordstoga, Oslo domkor, Consortium Vocale. Dirigent: Terje Kvam
12. nov.: Sarpsborg & 13. nov.: Oslo

Messias:

Händels mektige verk! Fulle hus i 2010!
Dirigent: Mark Bennett
Kor: Schola Cantorum
8. des: Halden & 9. des.: Oslo

Følg Norges eldste orkester!

dnbe.no & facebook.com/dnbe.no
Billetter: billettservice.no, Posten & Narvesen
Info på sms: send DNBEINFO til 2345

Tenk - alle dager
De onde og de gode
Vite at det fins en favn
Et sted å komme hjem.

Kr. 150,-

24 fortellinger fra Bibelen! CD og singback
For grunnskolen og barnearbeid i kirker
og forsamlinger

Kr. 200,- Notebok med ideer: kr. 125,-

Se mange andre musikk- og boktilbud i nettbutikken:

www.frelsesarmeen.no/butikk eller spør hos Bok & Media

Halden Arbeiderblad

YAMAHA

vårtland

Halden SpareBank 1